

Maida Engqvist
Förvaltningschef

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter på internremiss - Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Sammanfattning

Kommunstyrelsens kansli har den 7 november 2023 skickat betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69) på internremiss till bland annat Arbetsmarknadsförvaltningen för förvaltningens synpunkter. Kommunstyrelsens kansli önskar svar senast den 24 november 2023.

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av Justitiedepartementets betänkande Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69).

I betänkandet har behovet av förbättrad informationsdelning för brottsbekämpningen kartlagts och det har undersökts hur det på ett rättssäkert sätt kan öka informationsdelningen. Utredningen har resulterat i förslag på en ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter som huvudsakligen ska gälla för myndigheter och skolor. Skyldigheten att lämna uppgifter innebär att den sekretess och tystnadsplikt som finns bryts, vilket i praktiken innebär att det kommer att råda uppgiftsskyldighet, med eller utan begäran, för bland annat skolor. Kontaktuppgifter ska med andra ord alltid lämnas ut, oavsett om de är sekretessbelagda eller inte. Med kontaktuppgifter avses uppgifter för att lokalisera, identifiera och kontakta en person.

Det föreslås även en ny huvudregel i offentlighets- och sekretesslagen samt förslag på författningsändringar i densamma som kommer att göra det enklare och mer effektivt att ge ut information.

Sammantaget innebär förslagen en stor förändring för myndigheter som omfattas av den nya regleringen. Den nya regleringen har främst riktat in sig på att myndigheter ska lämna information om den anses vara utav intresse för brottsbekämpningen utan föregående begäran från en brottsbekämpande myndighet.

Arbetsmarknadsförvaltningen berörs då kommunal vuxenutbildning, Utsluss Trelleborg stödboende, försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd är arbetsmarknadsnämndens ansvarsområden. Arbetsmarknadsförvaltningen kommer således att lämna synpunkter gällande ovanstående ansvarsområden.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om uppgiftsskyldighet i socialtjänstlagen och berörs eftersom Arbetsmarknadsförvaltningen handlägger ärenden gällande försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill understryka att de uppgifter som omfattas av den föreslagna bestämmelsen redan idag kan begäras ut av brottsbekämpande myndigheter. Arbetsmarknadsförvaltningen anser dock att den föreslagna bestämmelsen och de föreslagna författningsändringarna i socialtjänstlagen är nödvändiga eftersom lagstiftningen kommer att förenklas vilket kommer att leda till att informationsdelningen effektiviseras genom att den kommer att ske i större omfattning än tidigare.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om uppgiftsskyldighet för skolor. En uppgiftsskyldighet kommer att uppmana skolor att lämna information och det kommer att medföra att informationsdelningen ökar nationellt. Detta kommer i sin tur att göra det möjligt att effektivt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet samtidigt som tryggheten och arbetsmiljön i skolorna kommer att förbättras.

Under rubriken *Arbetsförvaltningens synpunkter* nedan följer en redogörelse av Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter gällande vilka effekter och risker som finns med de föreslagna bestämmelserna och författningsändringarna.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter

I betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69) har det gjorts en bedömning att brottsbekämpande myndigheter har ett särskilt påtagligt behov av förbättrade möjligheter att få tillgång till uppgifter för att lokalisera, identifiera och kontakta fysiska personer.

De kontaktuppgifter som det är fråga om är bland annat följande:

- bostadsadress,
- tillfällig vistelseadress,
- telefonnummer,
- e-postadress och
- användarnamn
- arbetsplats
- IP-adress

De ovannämnda kontaktuppgifterna beskrivs som viktiga för att till exempel identifiera och komma i kontakt med en misstänkt, en målsägande eller ett vittne i en förundersökning, men även för att konstatera var enskilda befinner sig inom ramen för myndigheternas underrättelseverksamhet.

Lagändringarna som föreslås innebär bland annat att det ska råda en allmän skyldighet att på begäran lämna ut kontaktuppgifter i syfte att identifiera och lokalisera enskilda genom ovannämnda personliga uppgifter.

Arbetsmarknadsförvaltningen berörs särskilt då det föreslås att bestämmelserna ska omfatta uppgiftsskyldighet om bland annat följande:

- uppgifter vid vilket stödboende en enskild befinner sig
- uppgifter som finns i ansökan om försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd
- uppgifter om elever på kommunal vuxenutbildning

Förslag om att införa uppgiftsskyldighet gällande kontaktuppgifter och författningsändringar i socialtjänstlagen

Det finns redan idag en uppgiftsskyldighet som innebär att vissa brottsbekämpande myndigheter kan begära ut uppgifter om någon som vistas i ett stödboende. Bedömningen är dock att det behövs tillgång till fler uppgifter för att kontakta, identifiera och lokalisera fysiska personer.

Myndigheter som arbetar med stödboenden samt handlägger ärenden gällande försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd kan ha fler uppgifter som faller in under benämningen *kontaktuppgifter* än de som redan är tillgängliga för allmänheten och som kan vara av intresse för brottsbekämpande myndigheter.

Det föreslås därför att en uppgiftsskyldighet ska införas gällande kontaktuppgifter om en brottsbekämpande myndighet begär utlämnande av sådana och det generella undantaget i lagen för uppgifter som omfattas av viss sekretess ska inte vara tillämpligt. En uppgift ska dock inte lämnas ut om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och *synnerliga skäl* talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften.

De flesta uppgifter som ingår i benämningen *kontaktuppgifter* är redan offentliga men utredaren menar att sådana uppgifter kan vara skyddade av sekretess varför det är nödvändigt med en uppgiftsskyldighet till förmån för brottsbekämpningen.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget gällande bestämmelsen om uppgiftsskyldighet för kontaktuppgifter. Bestämmelsen anses nödvändig då den kommer att effektivisera informationsdelningen genom att den kommer att ske i större omfattning än tidigare eftersom den föreslagna bestämmelsen klargör vilka uppgifter det rör sig om, när de ska lämnas ut och att det inte kommer att krävas komplicerade överväganden av tjänstemän vid utlämnande av uppgifter.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig även positiv till de föreslagna författningsändringarna i offentlighet- och sekretesslagen.

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer med bedömningen att det behövs förenklade regler. Ändringarna kommer att ge tjänstemän en större möjlighet att lämna ut uppgifter då trösklarna för uppgiftslämnande sänks.

Tolkningssvårigheterna i den befintliga lagstiftningen kan leda till negativa konsekvenser så som osäkerhet om när och vilka uppgifter som kan lämnas ut, att man väljer att inte alls lämna ut uppgifter eller att man till och med lämnar ut fler uppgifter än vad lagstiftningen tillåter.

Arbetsmarknadsförvaltningen har samlat in synpunkter från tjänstemän som arbetar vid Utsluss Trelleborg samt försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd på förvaltningen. Samtliga ser förslaget om uppgiftsskyldighet för kontaktuppgifter som positivt men vill uppmärksamma att tjänstemän redan idag riskerar att bli utsatta för hot och våld varför det anses nödvändigt med en utredning gällande ett sekretessskydd för tjänstemän som lämnar ut uppgifter.

Sammantaget anser Arbetsmarknadsförvaltningen att en uppgiftsskyldighet kommer att främja samarbetet mellan myndigheter för att hantera både sociala och brottsliga aspekter i enskildas situationer vilket i sin tur är viktigt för att säkerställa både välfärd och säkerhet för berörda individer och samhället i stort.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser det som positivt att det införs en intresseavvägning för de uppgifter som kan anses vara särskilt skyddsvärda, till exempel uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt. Att det vid intresseavvägningen ska krävas *synnerliga skäl* för att avstå från att lämna ut en uppgift anses dock i praktiken innebära att kontaktuppgifter i princip alltid ska lämnas ut.

Uppgiftsskyldighet för skolor

I betänkandet framkommer att det inom skolan finns få sekretesshinder mot att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna men att informationsdelningen varierar beroende på vilka lokala samarbetsformer som har byggts upp med de brottsbekämpande myndigheterna.

Det finns därför ett behov av författningsändringar som ger skolorna bättre förutsättningar att lämna ut uppgifter i större utsträckning även på eget initiativ varför det föreslås en uppgiftsskyldighet för skolor i den nya lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Både vid utlämnande på eget initiativ och på begäran av brottsbekämpande myndighet kan det finnas skäl att avstå från att lämna uppgifter efter en intresseavvägning. Vidare föreslås det ett generellt undantag för vissa särskilt skyddsvärda uppgifter.

Arbetsmarknadsförvaltningen berörs av förslaget eftersom kommunal vuxenutbildning är förvaltningens ansvarsområde. Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget.

Genom förslaget föreslås en presumtion för utlämnande av kontaktuppgifter. Det är en väsentlig förskjutning av den balans som funnits mellan integritet och brottsbekämpningens behov till fördel för brottsbekämpningen. En sådan förskjutning är nödvändig och i linje med det brottsförebyggande arbetet.

En uppgiftsskyldighet kommer att uppmana skolor att lämna information och informationsdelningen kommer att öka nationellt. Det kommer att göra det möjligt att effektivt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet samtidigt som tryggheten och arbetsmiljön i skolorna kommer att förbättras.

Särskilt skyddsvärda uppgifter

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att det bör förtydligas vilka uppgifter som ska anses som *särskilt skyddsvärda uppgifter*. Det är en självklarhet att uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt ska anses som särskilt skyddsvärda men det finns ingen definition i lag om vilka uppgifter som är särskilt skyddsvärda. Det finns därför en risk att myndigheter förhåller sig olika till benämningen *särskilt skyddsvärda uppgifter* vilket kan leda till att intresseavvägningar ger olika resultat beroende på vilka uppgifter som anses som särskilt skyddsvärda.

Maida Engqvist

Förvaltningschef